

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Koč

Lesniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Ione Gošnik. — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani, predstavnik Franc Plevel. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Pošta: predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu št. H-1-24. — Letna naročnina znaša 490 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din in je plačljiva vnaprej.

1941-1945-1955

»Vi, ki se bojujete in umirate v boju za svojo neodvisnost, vedite, da bo ta boj kronan z uspehom... Ne klonite z duhom, trdno strnite svoje vrste, sprejemajte z dvignjeno glavo tudi najhujše udarce...«

TITO:

»... v ognju in pepelu, v krvi in solzah se je porajala nova Jugoslavija. V tem nezasišanem, okrutnem boju na življenje in smrt se je rodila tudi nova vojska naših narodov, vojska, kateri naši narodi niso mogli dati nič drugega razen svoje goloroke mladine in brezmejne ljubezni. Da, ta vojska je bila rojena in je rasla zares v edinstvenih okoliščinah in takšnih primerov je v zgodovini vojn malo.

... Naše sile so proti koncu leta 1941 v vsej Jugoslaviji šteje 92 partizanskih odredov v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Hrvatski, Vojvodini, Črni gori, Sloveniji in Makedoniji z okoli 80.000 borci. To število naših borcev je stalo proti skoraj pol milijona okupatorjevih in kvilniških čet...

... Ko so enote Rdeče armade prišle do naše meje, so naše oborožene sile že predstavljale silo: 51 divizij je tvorilo 15 korpusov in korpus narodne obrambe, ... dve operativni skupini, vsaka z dvema brigadama, 16 samostojnih brigad in 130 manjših in večjih partizanskih odredov...

... Pri zaključnih operacijah leta 1945 so šteje naše oborožene sile na bojiščih 800.000 borcev v 17 korpusih, 52 divizijah, 23 samostojnih bataljonih in 107 partizanskih odredih. To je bila tista sila, ki je osvobodila našo državo in v... pomagala skupni borbi in zavezniškim naporom za zmago nad fašistično osjo...

... Bilanca je strašna: 1.700.000 človeških žrtev. Od tega smo v vojni izgubili 305.000 mrtvih in 425.000 ranjenih borcev. To so najzgovornejše številke o tem, koliko smo prispevali v boju zoper združene fašistične sovražnike...

... Naša borba se je pričela v Srbiji in se je v štirih letih razširila po vseh krajih naše države. Od Dževdžijeje so naše enote bile borbe, podede sovražnika in so jih končale na avstrijski meji. Štiri leta so se v junjskih vstanih naše nove armade zbirali sinovi vseh jugoslovanskih narodov. Zbirali so se, da bi končali svojo borbo na obalah Jadrana, v Trstu, v Gorici in na Soči. Tudi danes stoji tam složno sinovi vseh naših narodov, monolitni v svoji enotnosti, in rad bi poudaril, da je prav takšna enotnost potrebna tudi tu, v slehernem mestu...

... Naši partizanski odredi so od vsega začetka nosili na svojih zastavah zapisano geslo bratstva in enotnosti narodov Jugoslavije in pod tem geslom so se borili z nadmočnimi silami v najstrašnejših okoliščinah — borili so se in zmagali.

Prvi govor v osvobojenem Zagrebu 8. maja 1945.

»Bratje in sestre, tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da vas pozdravim v vaši Sloveniji, v naši jugoslovanski Ljubljani. Ta današnji veličastni zbor je dokaz, da so srca Slovencev, ogromne večine slovenskega ljudstva, utripala skupno s srci ljudstva Hrvatske, Srbije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, ko je leta 1941 padla po naši državi tedaj največja sila v Evropi. Slovenski narod, združen in osvobodilni fronti, je v teh štirih letih s svojo neomahljivo dokazal, da je rajši pripravjen umreti, kakor pa postati suženj svojega stoletnega sovražnika — nemškega osvajačca.

Ni bilo lahko — to so bila težka leta — leta trpljenja in krvavega okupatorjevega terorja, težka leta neenake borbe, borbe skoraj golorokih partizanov z do zob oboroženimi tolpami nemških osvajačev in njihovih slovenskih blapcev, »bele garde« pod poveljstvom svilovega izdajalca Rupnika. Zgodovina borbe Slovencev je enaka zgodovini borbe Hrvatov, Srbov in ostalih narodov Jugoslavije.

In danes lahko tu, na ulicah Ljubljane, smelo trdimo, da smo izvršili svojo dolžnost do naše skupne domovine, da so Slovenci izvršili svojo dolžnost do svoje ožje in do svoje skupne domovine, Demokratične federativne Jugoslavije. Naš boj z največjim sovražnikom ne le Slovanov, temveč vsega človeštva, kulture in napredca, je končan. Slovenija je osvobodena. To osvobodjenje je predvsem vaše delo, delo najboljših sinov Slovenije in sinov vseh narodov Jugoslavije.

Govor na zborovanju v Ljubljani 27. maja 1945

»... Kar sem vedno omenjal, omenjam tudi danes, da je podlaga vsega — nadaljevatí utrjevanje enotnosti in bratstva naših narodov. Vi veste, da sta nas enotnost in bratstvo, ki smo se zanj borili, stala ogromno žrtev. Mi tega bratstva ne smemo oslabiti; ne smemo dopustiti, da bi prišlo do najmanjših medsebojnih razprtij. Ne gre več samo za združevanje v eno državo, marveč gre za duhovno zedinjevanje. Sleherni Srb, Hrvat, Slovenec, Makedonec, Črnogorec mora vsedkar vedeti, da je državlján skupne domovine, nove, federativne Jugoslavije — svoboden v svoji federalni enoti. Ko smo si postavili meje, smo se duhovno zedinili...«

Meščanom Osijeka 6. junija 1945

Iz proglaša, ki ga je v imenu CK KPJ izdal prve dni vojne 1941 tovariš Tito v Zagrebu.

»S tem kongresom, ki mu prisostvujejo zastopniki vseh federalnih enot, je z združitvijo končan proces politične diferenciacije v naši deželi. Nedvomno je Ljudska fronta Jugoslavije kot borbeno politično združenje po svoji obliki in po svoji vsebini globoko različna ne samo od vseh koalicij v Jugoslaviji, temveč tudi od vseh ljudskih front, ki so bile v drugih deželah. Zakaj je bilo mogoče pri nas uresničiti tako združenje, v kategoriji so vstopile posamezne skupine in stranke, prostovoljno pripravljene, da delajo za uresničenje skupnega programa, tako političnega kot gospodarskega? To je bilo mogoče zato, ker je ta program, čeprav je napisan šele sedaj, bil že zdavnaj v srcih in razumu širokih ljudskih množic, posebno pa onih, ki so šle v boj leta 1941, ne samo da bi se bojevale za izgon okupatorja iz naše dežele, temveč tudi za boljši družbeni red, za boljšo Jugoslavijo, kakor je bila tista pred vojno. To pomeni, da je ta program že zdavnaj postal stvarnost, da se je že zdavnaj začel izvajati in so ga zdaj samo v pisni obliki sprejeli zastopniki posameznih strank in skupin, ki so storili samo to, kar so morali storiti in kar je bila njihova dolžnost, to se pravi, da so prišli tja, kjer so njihove množice, ki so nekdanj tvorile te stranke.

Govor na I. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije

»... Teško nam je. Toda kdaj nam je bilo lahko? Navadili smo se na težave in zato nas ne morejo omajati, kaj šele zlomiti. Verovali smo v zmago in se borili že takrat, ko je vsa Evropa ječala v fašističnem mraku, ko je že velika množica ljudi izgubila upanje in začela verovati, da je za dolgo časa zmagovalo zlo. Mi tudi danes ne omahujemo. Tisti, ki upajo, da nas bodo s klevetami in lažmi prisilili priznati, da resnica in pravičnost, naj vedo, da to ni prav. Ljubezen do resnice in pravičnosti je tista sila, ki nam ne dovoljuje, da bi bili slabi brez hrbenice. To lastnost smo podedovali od naših prednikov in jo smatramo za najpozitivnejšo lastnost, po kateri se mora ravnati ne samo sleherni komunist, marveč tudi sleherni poštenjak. Tudi člani naše Partije in našo mlado generacijo moramo vzgajati, da bodo taki. Verujemo, da bosta tudi to pot zmagali resnica in pravica, ker bi bila sicer perspektiva na svetu zelo mračna...«

Ob novem letu 1950.

»... Bistvo naše poti v socializem, ali bolje rečeno, v komunizem, lahko definiramo z nekaj besedami: naša pot v socializem je v tem, da uveljavljamo marksistično znanost na določeni stopnji v praksi, in sicer kar najbolj v skladu s specifičnimi razmerami v naši državi. Za nas ta znanost ni dogma, temveč sredstvo za vodstvo, sredstvo za orientacijo v vsakem konkretnem položaju, pa naj bi bil še tako zapleten. Prizadevamo si, da bi prepeljili vsa naša dejanja z duhom te znanosti, ker smo globoko prepričani, da je to pravilno in ker potrjuje praksa, da so načela te znanosti po zaslugi genialnih znanstvenih predvidevanj naših velikih učiteljev tudi na današnji stopnji mednarodnega dogajanja največjega pomena in da bi pomenil vsakršen odklon od teh načel, s kakršnim koli izgovorom, revizionizem in izjavo ne samo delavskega razreda, temveč tudi vsega naprednega človeštva...«

V zvezni ljudski skupščini 26. VI. 1950

»... Pridružujem se splošnemu veselju slovenskega ljudstva ob zgodovinskem dnevu — 22. juliju, desetletnici vstaje in vodske revolucije. Slovensko ljudstvo se lahko s ponosom spominja tega velikega dne, ko je našlo v sebi dovolj moralne in fizične sile, da je zgrabilo za orožje zoper italijanske in nemške tolpe, ki so ga nečloveško pobijale, odganjale v koncentracijska taborišča in odseljevale z njegovega ognjišča, ki je bilo stoletja njegovo in ki si ga je uspelo ohraniti v stoletnih viharjih.

V bratski skupnosti z drugimi narodi Jugoslavije gradi danes slovensko ljudstvo mirno svojo srečno bodočnost. Resnično zedinjeno in ojeklenelo v veliki osvobodilni revolucionarni borbi jugoslovanskih narodov je slovensko ljudstvo lahko mirno za svojo usodo. Ljudstvo za svobodo in neodvisnost slovenskega in vseh drugih narodov Jugoslavije je v enotnosti in nerazdružljivem bratstvu narodov Jugoslavije. Bratstvo in enotnost naših narodov omogočata uspešno premagovanje vseh težav in naših naporov za uresničenje vseh naših smotrov. Moramo ju varovati in negovati, ker pomenita našo srečo, našo blaginjo, našo varnost in našo veliko bodočnost.

Čestitka ljudstvu Slovenije ob proslavi 22. julija 1951

»... V sedanjem svetu atomskega in jedrskega orožja je čedalje očitnejše, da je politika sožitja edina možna pot, da ohranimo mir ter zagotovimo obstoj in napredek človeške družbe. V tem oziru je zlasti važna poslednja uporaba načela enakopravnosti vseh dežel, malih in velikih, kakor je tudi važna metoda mednarodnega sporazumevanja v obravnavanju mednarodnih problemov. Bodrilno je spoznanje, da pripisujejo tem načelom na svetu čedalje večji pomen, kajti mir je res skupna dobrina vsega človeštva...«

Ob obisku Indijskega predsednika Nehruja 1. julija 1955.

Nenavadno junaška borba

ob Taborski steni nad Belico

Z Htudjem sva 26. aprila 1942 v dopoldanskih urah krenila iz Raven na Kočevskem proti Medvedjaku. Iskala sva skrit prostor v primernih hosti za gradnjo bunkerja. Takrat je bilo namreč partizanstvo na Kočevskem že v polnem razmahu in Italijani so uporabljali čedalje krutejše metode, da bi zadušili vstajo. Pot naju je zanesla tudi v veliko skalno jamo v Taborski steni nad Belico. V tej prostorni, skriti in suhi votlini vrh strmih planin je prostora za 50 ljudi. Kraj se nama je zdel skrit in varen. Nekako v teh dneh je bil na Preži pri Kočevski reki ustanovljen Kočevski bataljon, ki je kmalu dobil ime Zapadno-dolenjski. Kmalu potem se je vodstvo Kočevskega bataljona preselilo v Taborsko steno nad Belico. Tu je bilo odličje zbirališče rajonskih aktivistov, pa tudi ciklostilna tehnika je v tej votlini razmnoževala iz dneva v dan več propagandnega gradiva. 6. maja 1942 je izšla prva številka »Partizanskega vestnika«. Štab bataljona, ki je bil tu nastanjen, je blizu tri mesece vodil vse operacije na italijanske kolone, ki so se gibale po Kočevskem all v dolini Kolpe. Vendar sovražniku ni uspelo odkriti, kje je politično in vojaško jedro odpora v tem kraju. V votlino so imeli v začetku dostop le najzanesljivejši borci in aktivisti. Pozneje so vedeli za zavetišče tudi drugi in to je bilo usodno.

nil s Florjanom in Vasjo v štab. Tu smo tudi prenočili. Nekako od 6. do 7. ure zjutraj sta Florjan in Vasja odšla, jaz pa sem ostal v štabu ter poslal na teren dv. patrulji: eno proti Trahi in drugo v smer Dragarjev in Raven. Sedež štaba pa se nam je zdel že precej razvpat, zato smo s nameravali preseliti. Okoli pol osme je padel prvi strel. Partizan Karo je povedal, da so na robu 80 m od štaba Italijani.

Z Zivkom se je spustil proti položajem, a so na poti že sekali po njem rafali. Vrniti se ni mogel več, marveč sta oba spozlela čez steno ob vznožju ter se rešila. V votlini so ostali Franc Bombač — Matjaž, komandir, intendant Aleks, učitelj Lado Vrtačnik, učitelj Edo Mihelič, Feliks Lah — Laufar, To-lišče rajonskih aktivistov, pa tudi ciklostilna tehnika je v tej votlini razmnoževala iz dneva v dan več propagandnega gradiva. 6. maja 1942 je izšla prva številka »Partizanskega vestnika«. Štab bataljona, ki je bil tu nastanjen, je blizu tri mesece vodil vse operacije na italijanske kolone, ki so se gibale po Kočevskem all v dolini Kolpe. Vendar sovražniku ni uspelo odkriti, kje je politično in vojaško jedro odpora v tem kraju. V votlino so imeli v začetku dostop le najzanesljivejši borci in aktivisti. Pozneje so vedeli za zavetišče tudi drugi in to je bilo usodno.

je imel zlomljeno roko, a se je še upiral in streljal le z zdravo roko po fašistih. Prestrelili so mu obe nogi, toda ni in ni se hotel umakniti iz prednjih položajev. Smrtno ranjenega so ga soborci končno le prinesli v notranjost votline. Aleks in Zakrajšek sta se borila naprej Zidanski bataljon je trikrat upadel Italijanom v hrbet, a veliko močnejši sovražnik je odbil vse tri juriše. Streliva je vse bolj primanjkovalo.

»Le eno bombo in damsko pištolo smo še imeli, pripoveduje borka Nežka Mulc. »Za vsakega od nas smo pripravili po en naboj, da bi nas sovražnik ne dobil žive v roke. Sele v hudem ognju metalca plamena so morali borci zapustiti prednje položaje in se umakniti v notranjost votline. Tako so Italijani uspeli, da so okrog 8 ure zvečer prodrli v Taborsko steno. Preživeli borci so jih čakali z edino bombo, ki jim je še ostala. Z naboj, ki so jih pripravili zase, so pričakovali zadnjega trenutka. Toda napočila je noč

in Italijane je bilo vse bolj strah Taborski steni so obrnili hrbet in se napotili v dolino.

V tej nenavadno junaški borbi so darovali za svobodo svojca življenja: učitelj Matjaž, intendant Aleks, učitelj Lado Vrtačnik, Franc Krže, Feliks Lah — Laufar, Tine Obravnič in otroka Vinko in Jakob Turk. Kaj se je zgodilo s partizanom Karom, se ne ve. Ostali borci pa so ostali živi in so se naslednji dan med 10. in 11. uro umaknili iz votline.

Naš napor v tej akciji je skoraj nemogoče popisati. Tudi zame osebno je bilo to nekaj najstarejšega, kar sem doživela v narodnoosvobodilnem boju, pravi stara partizanka Nežka Mulc.

Tone Ožbolt

Uspela operacija

Bilo je decembra 1943, ko je Hitler za vsako ceno hotel uničiti osvobodilno gibanje.

V Jelenovem žlebu so ostali trije partizani. Ni jim preostalo drugega, kot da so se zakopali v sneg in čakali, kaj jim bo prinesla usoda. Med njimi pod snegom je bil tudi mlad fant, Dolenjec. Desna noga mu je ozlebla. Po končani ofenzivi je Mirko odšel ves ozeben do prvega naselja, do katerega je imel dobri dve uri. Iskal je pomoči pri terenskem odboru v Travniku. Prosil je, naj bi ga napotili v bolnico, pa ni bilo mogoče, ker je bila že polna še težjih bolnikov. Vendar je bilo fanta treba spraviti na varen kraj, kjer bi ga pozdravili in bi imel preskrbljeno hrano. Sekretar terenskega odbora je zadelo izročil rajonskemu odboru Loški potok. Tu je bil sekretar Kordiš. Cepra je bila vas Travnik partizanska, je bilo tudi nekaj ljudi, ki so naselili župniku Pravharju.

NOČ GROZE V VOTLINI

Italijani so uporabljali vse vrste orožja, artilerijo, avione, plinske bombe in na koncu še metalce plamena. Sele ob 3. uri popoldne jim je uspelo prodreti tik do štaba, a so jih borci spet potisnili nazaj proti breznu. V tej bitki sta se zlasti izkazala Franc Bombač — Matjaž in intendant Aleks, ki sta toliko do zadnjega po sovražniku. Matjaž

slabše. Treba je bilo misliti na zdravnika. Začele so se kazati kosti na prstih desne noge. Ker je bil Janez bolj furmanske sorte in gozdni delavec, se je nekoliko razumel tudi na ranocelništvo. Sporočil mi je, da pi bilo treba na Mirkovih prstih porezati nekaj členkov, ki bi se pozneje že zarasli s kožo. Tega mu nisem hotel, niti mogel dovoliti.

Mirko je bil živahen fant, vesele narave, pa sta se z Janezom kar sama dogovorila za operacijo. Nekega dne Janeza dolgo ni bilo k meni. Končno je okoli pol dne le pripotal s svojimi težkimi nogami. Povedal mi je, da je bil pri ozeblem partizanku. Vprašam: kako in kaj. Janez zmiga z glavo in pravi, da slabo. Naposled se oju-nadi in pove, da je fanta operiral.

»Ti si ga operiral?« se začudim.

»Dogovorila sva se, da bova glide prstov porezala. Pa sem prinesel ročno mizarško žago, prišel nogo kot metrsko poleno in jo stisnil k sebi. Začel sem žagati prst na nogo. Ker je žaga bolj slabo rezala in je Mirka bolelo, sem moral odnehati — pravi Janez. Vprašam ga, kaj bo sedaj, fant vendar lahko zgubi nogo. Janez pravi, da bo vzel ostre kovaške klešče, pa bo posamezne glide počasi »odstrau-fal«. Tudi s tem nisem soglašal, on pa je zavlil v časopisni papir zrezane korenike tobaknega steb-la in jo ucvrl, da se je za njim kar kadilo in smrdelo kot bi stare cunje žgal.

Mirko sam drži nogo. Janez pa s kleščami prime za mezinčeve členke in mu jih odstrani brez večjih bolečin. Potem je nategnil kožo in jo zavezal. Po nekaj

dneh je šel na vizito in ugotovil, da se koža zarašča. Tudi Mirko se je pohvalil, da se kar dobro počuti. Ta uspeh je dal obema poguma. Mirko zopet nastavi nogo kot konj pri kovaču. Janez prime klešče in toliko časa sta ščipala členke, da jima jih je zmanjkalo. Zamotala sta bolno nogo in jo pustila teden dni. Brez vsakih šivov se je koža lepo zarasla. Mirko se je kaj kmalu smukal okoli de-klet, ki mu niso rekli drugače kot Kaplarjev partizanček. Ta partizanček je bil doma nekje od Novega mesta, menda iz Zabe-je vasi. Bil je izuben čevljar. Večkrat se je vrtil tudi okoli našega čevljarja. Pri nas se je zdrvil tri mesece; bil je čisto dober, manjkalo mu je samo ti-sto, kar mu je Janez s kovaški-mi kleščami odščipnil. Potem se je Kaplarjev partizanček spet podal v četo.

Ce Mirko še živi, mu povem, da njegov zdravnik še tlači travo in je pripravljen vsak čas pomagati, saj tudi pomaga; je pa v Stari cerkvi pri Kočevju lozar Godne uprave Stara cerk-kev.

Franc Kordiš

Vsem prvoborcem in voditeljem ljudskega upora, vsem borcem in voditeljem partizanskih enot, vsem aktivistom OF in članom Zveze borcev pošilja borbene pozdrave ob DNEVU VSTAJE

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto

»... Socialistična misel je danes postala v pretežnem delu sveta vodilna in prevladujoča misel. Zaradi tega je tudi mogla Titova Jugoslavija v svoji odločni borbi za socializem kljub vsem težavam doživeti tak uspeh in se tako uveljaviti v zunanjem svetu. Zaupanje v socialistične sile današnjega sveta in Titova sposobnost odkriti te socialistične tendence v takimenovanem zahodnem in vzhodnem svetu kot tudi v azijskih in afriških deželah, to je omogočilo uveljavljenje Jugoslavije v zunanjem svetu, to je tudi omogočilo eno največjih zmag Titove Jugoslavije v zadnjem času — normaliziranje jugoslovansko-sovjetskih odnosov.

Ko te dni v vsem svetu proslavljajo deseto obletnico ustanovitve OZN, moramo ugotoviti, da se to vrši v vzdušju vere in zaupanja v mir, vere in zaupanja v prevladovanje tistih sil, ki žele miroljubno sodelovanje med državami in ki iščejo pot za mirno reševanje konfliktov med državami.

... Naša zunanja, notranja in gospodarska politika je popolnoma enotna politika in noben zunanjepolitični uspeh ne bi bil mogoč brez pravilne notranje in predvsem brez pravilne gospodarske politike. Naši zunanjepolitični uspehi so rezultat velikih žrtev, ki so jih dali naši narodi v reševanju svojih notranjih, zlasti gospodarskih vprašanj. Samo odločna pot za utrjevanje in razvijanje novih oblik socialističnih odnosov, ki nastaja na bazi delavskega upravljanja in ki se bo še z večjo silo razvijala ob formiranju komun, je omogočila naše uveljavljanje in našo prodornost v zunanjem svetu ter uveljavljanje nove socialistične poti v okviru socialističnih sil današnjega sveta...»

BORIS KRAIGHER

Narodnoosvobodilna borba je za vedno združila jugoslovanske narode, nas prekallila v ognju najtežjih preizkušenj in ustvarila neločljivo bratstvo in enotnost Slovencev, Hrvatov, Srbov, Kake-doncev in Crnogorcev.

Na sliki: VLADO LAMUT: POGLED NA PROZOR (risba s potovanja umetnikov »Po sledovih 4. in 5. ofenzive v letu 1946)

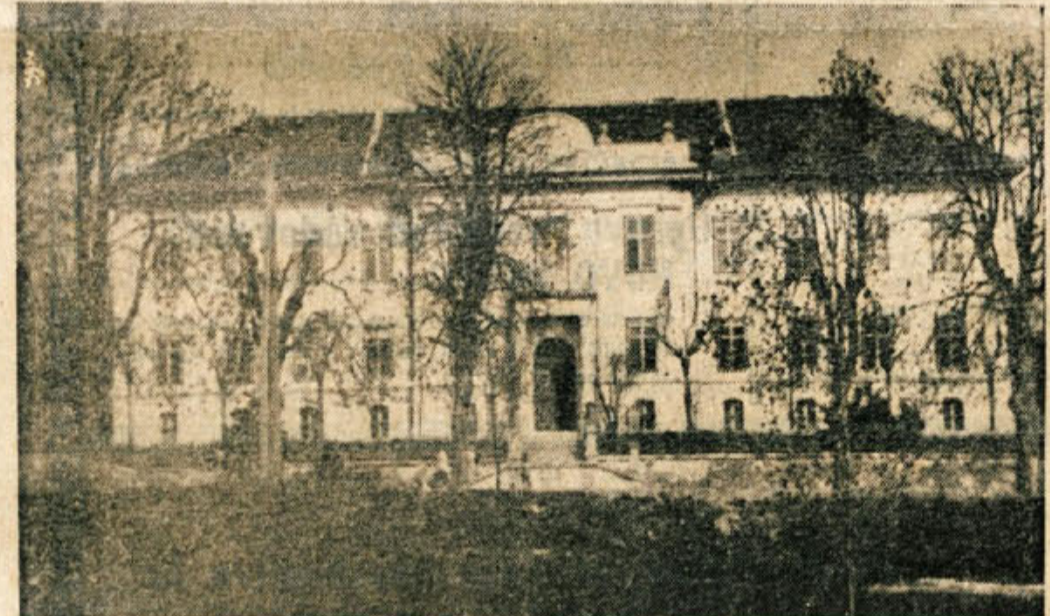
V OGNJU OFENZIVE

Druga polovica julija 1942 nam je dala italijansko ofenzivo. 21. julija 1942 so požgali italijani Belico, Papeže in Bezgar-je, nato pa še ostale vasi v hribovitih 1. ajih. 21. julija so iz Belice, Papežev in Bezgarjev ustrelili 12 terenskih aktivistov delavcev v Zamostu pri Osilnici, 25. julija pa še 5 v Gerovem. 24. julija so Italijani okrog 8 ure napadli štab Kočevskega bataljona v Taborski steni. O tem pripoveduje podpikovnik Franc Bombač — Zorko:

»23. julija mi je Bratič poveril mesto komandanta Kočevskega bataljona. Zamenjal sem Smelita. Pred njim je bil komandant Ključnik Jože — Vasja. Pripravljali smo napad na Drago. V noči od 23. na 24. julij bi se moral bataljon sniti na Medvedjaku z Zidanskovim bataljonom. 23. julija zvečer je prišlo na Trato okrog 500 Italijanov. Okrog polnoči sem se vr-

Spomin na leta NOB v Gradacu

26. julija bodo v Gradacu tretji praznovali občinski praznik — spomin na dan, ko so italijanski okupatorji zaradi množičnega odhoda mož in fantov v partizane požigali vasi v gradski občini in odgnali v internacijo otroke, odrasle in starčke. Na letošnjo proslavo se v Gradacu pripravljajo že dalj časa. Občinski ljudski odbor bo imel stavno steno sejo, organizacije pa bodo organizirale povorko skozi vas, akademijo in športna tekmovanja. V nedeljo 24. julija bo obč. odbor Zveze borcev pri novem mostu v Giršičih odkril popoldne ob 14. uri spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja.

V dneh, ko proslavljamo deseto obletnico osvoboditve in se ob Dnevu vstaje znova spominjamo blestečih zmag iz let narodnoosvobodilne vojne, se s ponosom oziramo na prehojeno pot in doslej dosežene uspehe. Vsem delovnim ljudem Dolenjske pošiljamo iskrene in tople pozdrave z željo, da bi združena dolenjska pokrajina dosegla v prihodnje še večji napredek na vseh področjih socialistične družbene ustvarjalnosti!

Okrajni ljudski odbor NOVO MESTO

»... S tovarišem Titom na čelu našega boja za socializem in neodvisnost države, čvrsto združeni v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Jugoslavije — bomo tudi v bodoče ostali zmagovalci ter bomo napravili svojo državo srečnejšo, prispevali pa bomo tudi svoj delež k miru in napredku človeštva...«

EDVARD KARDELJ

GRADBENO PODJETJE

»GRADBENIK« Novo mesto

pošilja ob Dnevu vstaje in 10-letnici osvoboditve borbene pozdrave cel Dolenjski!

Priporočamo se vsem, ki žele imeti izvršene solidne novogradnje in adaptacije po konkurenčnih cenah!

OKRAJNI ODBOR ZVVI NOVO MESTO

Ob 10. obletnici osvoboditve in ob Dnevu vstaje pošiljamo borbene pozdrave vsem Belokranjcem in Dolenjcem!

Delovni kolektiv
**BELOKRANJSKE
ZELEZOLIVARNE
CRNOMELJ**

Izdelujemo trgovsko in strojno litino ter ulitke barvastih kovin.

Pozdrav DNEVU VSTAJE in vsem borcem NOB!

**»KROJAČ«
NOVO MESTO**

★
VEČNA SLAVA VSEM
PADLIM BORCEM ZA
SVOBODO!
Z DELOM KREPIMO V
REVOLUCIJI ZACETO
DELO, Z MARŠALOM
TITOM NA ČELU KO-
RAKAMO DO KONC-
NIH ZMAGI

Vsem cenjenim dobaviteljem in odjemalcem LESNO-INDUSTRIJSKEGA PODJETJA RIBNICA in TRGOVSKEGA PODJETJA »LES - NAŠI IZDELKI« sporočamo, da sta se obe podjetji združili v

**MEDZADRUŽNO LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
RIBNICA NA DOLENJSKEM**

Kolektiv novega podjetja pošilja vsem delovnim ljudem Kočevske, Bele krajine in ostale Dolenjske ob DNEVU VSTAJE iskrene borbene pozdrave! Vlagajmo tudi vnaprej vse naše sile in znanje v graditev socializma, za mir, za enakopravnost in sodelovanje vseh svobodoljubnih narodov sveta!

KUPUJEMO IN PRODAJAMO VSE VRSTE GOZDNIH SORTIMENTOV, REZANEGA LESA, IZDELKE DOMAČE OBRTI IN LESNE GALANTERIJE PO UGODNIH CENAH

Vsem občanom in vsem cenjenim odjemalcem in našim gostom čestitamo ob DNEVU VSTAJE in se še vnaprej priporočamo!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR MIRNA
KMETIJSKA ZODRUGA MIRNA — z odseki
»REMONT« Mirna — Gostišče »MAJOLKA«
Žganjar Bogomir — kleparstvo

Delavski svet in upravni odbor
SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA

»PIONIR«

Novo mesto

pozdravljata v imenu kolektivov direkcije, gradbišč in stranskih obratov v Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Straži, Krškem, Stični in Cerkljah ob Krki

NARODNI PRAZNIK 22. JULIJ — DAN VSTAJE
in vse delovne kolektive v naši domovini!

Prisrčne čestitke vsem borcem NOV, aktivistom Osvobodilne fronte in članom Socialistične zveze delovnih ljudi ob DNEVU VSTAJE in DESETI OBLETNICI OSVOBODITVE!

»Tekstilana«

TOVARNA SUKANCA — KOČEVJE

Priporočamo naše kvalitetno blago iz mikane in česane preje za moške in ženske obleke ter plašče!

MESARIJA IN KLAVNICA Novo mesto

nudi vse vrste kakovostnega mesa in mesne izdelke po najnižjih dnevnih cenah! Priporoča se cenjenim odjemalcem z dobro postrežbo in prvovrstnim blagom.

Kolektiv podjetja čestita delovnim ljudem ob narodnem prazniku in želi vsem podjetjem obilo novih uspehov!

ČESTITAMO VSEM DELAVNIM KOLEKTIVOM IN SVOJIM ODJEMALCEM! OB PRAZNIKU VSTAJE — 22. JULIJU —

PETROL, Novo mesto

Nu zalogi imamo vedno vse vrste naftnih derivatov.

**ELEKTRO-
TEHNIČNO
PODJETJE
Novo mesto**

čestita
k DNEVU VSTAJE —
22. juliju!

Vsem delovnim ljudem čestitamo k prazniku DNEVA VSTAJE in k 10. OBLETNICI OSVOBODITVE!

Hkrati priporočamo vsem cenjenim potrošnikom, da kupujejo v naših specializiranih trgovinah:

- TEKSTIL — Glavni trg 29
- OBUTEV — KONFEKCIJA — USNJENA GALANTERIJA — Glavni trg 28
- ZELEZNINA — BARVE — Glavni trg 11
- OKRAS — Glavni trg 19
- PAPIRNICA — Cesta komandanta Staneta 12
- KNJIŽARNA IN PAPIRNICA — Glavni trg 9

Delovni kolektiv in uprava trgovskega podjetja
»IZBIRA«, NOVO MESTO

ČESTITKAM OB DESETI OBLETNICI OSVOBODITVE IN OB DNEVU VSTAJE SE PRIDRUŽUJE DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA ZA

TOVARNI IN AVTOBUSNI PROMET

**»GORJANCI«
NOVO MESTO**

POSLUŽUJTE SE NAŠIH PREVOZOV IN USLUGI

Naj žive pobudniki vseljudskega upora proti fašističnim okupatorjem in protiljudskemu režimu stare države!

Iskren pozdrav vsem borcem za svobodo ob letošnjem DNEVU VSTAJE in DESETI OBLETNICI OSVOBODITVE!
MOZB Novo mesto

Borbene pozdrave vsem pobudnikom NOB, vsem borcem, aktivistom in graditeljem socializma v naši domovini!

Pozdravljamo
DESETO OBLETNICI OSVOBODITVE
in
22. julij — DAN VSTAJE!

**ZADRUŽNO
TRGOVSKO PODJETJE
ČRNOMELJ**

Kupujemo in prodajamo les, živino in ostale kmetijske pridelke!

Občinski ljudski odbor okraja pozdravlja Dan vstaje — dan revolucije in svojega prepovedal!

Okrajna obrtna zbornica Novo mesto

K Dnevu vstaje čestitajo in se priporočajo delovni kolektivi trgovskega podjetja

»ZARJA« NOVO MESTO
MODA — SNEGULJICA — KOLONIALE — OPREMA

Delovni kolektiv
**Prevoznništvo
Novo mesto**

čestita k prazniku Dneva vstaje in se priporoča!

**Uprava mestnega vodovoda
NOVO MESTO**

se pridružuje čestitkam delovnim ljudem ob DNEVU VSTAJE in želi novih uspehov v nadaljnji izgradnji našega mesta!

K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA ISKRENO ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

Agroservis NOVO MESTO

s podružnico v Trebnjem

Priporočamo naše usluge in delavnice!

PRISRČNE ČESTITKE VSEM BORCEM NOV, AKTIVISTOM IN VSEM GRADITELJEM SOCIALIZMA V NAŠI DOMOVINI OB DNEVU VSTAJE — 22. JULIJU!

TOVARNA PLETENIN IN ZAVES

**»BELOKRANJKA«
ČRNOMELJ**

Prodajamo vse vrste pletenin in zaves po ugodnih cenah!

Zahtevajte ponudbo, prepičajte se o kakovosti naših izdelkov!

Ob velikem praznovanju desete obletnice osvoboditve in letošnjem Dnevu vstaje pozdravljamo delovne ljudi Bele krajine in jim želimo, da bi tudi v prihodnosti še uspešneje razvijali delovne uspehe, dosežene v desetih letih socialistične graditve v svobodni domovini!

Okrajni ljudski odbor

ČRNOMELJ

★
V NOB in po njej smo z revolucionarnim poletom položili temelje dejanske socialistične družbe. Nadaljujmo s ponosom ustvarjalno pot milijonov naših delovnih ljudi!
Naj živi in srečno ustvarja nova dela Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije!

Delo, ki bo rodilo trajne sadove

Od obrtniške k industrijski proizvodnji

Uredništvo našega lista je zaprosilo predsednika OLO Novo mesto, ljudskega poslanca Viktorja Zupančiča, za razgovor o vprašanju, kaj vse lahko pričujemo h glavnim delovnim uspehom v okraju v sedmih desetletjih. Ker bo izbrano poročilo o celokupni dejavnosti ljudske oblasti na Dolenjskem za poveljno obdobje podano na zadnji strani OLO konca avgusta, objavljamo danes iz razgovora s tovarišem Zupančičem le najvažnejše misli in nekaj podatkov.

Prva poveljna leta smo vložili v kratkem novomeškem in trebanjskem okraju vse naše sile in vsa razpoložljiva finančna sredstva v obnovo med vojno porušenega podeželja. Hude rane je okupator zasekal Novemu mestu, Gaberjam, Podgorju, Suhi krajini, Mokronogu in drugim krajem z njihovo bližino in široko okolico. S političnimi, kulturnimi in socialnimi sredstvi OLO vsaj v letu 1945, ko smo se vrstili let neustrahovano skrbeli da bi odstranili težke posledice medvojne razdelitve. Nič manj ni bila važna skrb za dvig kmetijstva. V živinoreji smo bili zaradi vojnih

dopolnitev oz. razširitev nekaterih večjih tovarn in podjetij, kot so n. pr. Novoteks, Kremen, Novoles, razne mizarke delavnice, tovarna perila in čevljev v Novem mestu, kovinsko predelovalno obrt, destilacijo na Mirni in podobno.

Medtem ko je znašal narodni dohodek leta 1953 v okraju 2 milijardi in 368 milijonov din, se je leta 1954 dvignil na 2 milijardi in 883 milijonov din, letos pa je predviden že v višini 3 milijard in 205 milijonov. Na prebivalca je znašal narodni dohodek v teh letih 35.000 din, 42.800 din in letos predvidenih 48.300 din, kar pa je seveda še vedno znatno pod slovenskim republikanskim povprečjem. Leta 1953 je bilo v podjetjih drž. sektorja zaposlenih 2906 ljudi, letos pa jih bo že 4718. Vrednost obrtniške proizvodnje je prav tako precej večja. Če jo ocenimo za

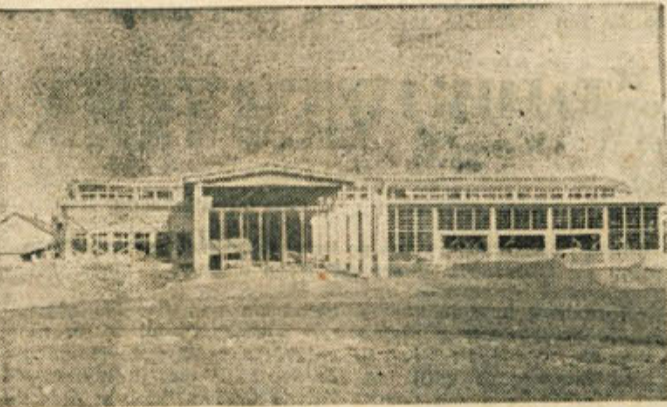
V Bell krajini raste iz malega veliko — Lani so investirali v okraju čez 768 milijonov din, od tega v industrijska podjetja 314 milijonov — Delovni kolektivi vabijo na ogled in obisk delegacijo poslancev Ljudske skupščine LRS

»Po vojni bomo zgradili to in in to! Po vojni bomo napeljali vodovode, elektriko in uredili promet! Po vojni bomo...«

Tako je bilo med vojno v Bell krajini. Revolucija je ljudem odprla oči, zaželeli so si gospodarskega napredka in dviga dotlej zaostale, nerazvite dežele. Ze pred koncem vojne so na osvobojenem ozemlju začeli obnavljati rudnik v Kanjižari, zadrage so dobile na razpolago 27.864.000 din investicij za opremljenost, plemensko živino itd., razna podjetja pa iz okr. kreditnega sklada skoraj 29 milijonov din posojil. Republiški sklad za kreditiranje kmetijstva je dal kmetijskim posevcom in zadrugam 27.200.000 din posojil. Iz republiškega proračuna pa je okraj dobil 159 milijonov dinarjev za določeni rudnik v Crnomlju, za glavni dom v Crnomlju, za glavni

pači prvovrsten marmor za domači trg in izvoz, pri »Belsadu« so dogradili kisarno in uredili delavnice za izdelovanje bombonov. Prej so prodali na mesec za približno 6 milijonov dinarjev blaga, lani pa že za 26 milijonov! Rudnik je povečal proizvodnjo, v Hrastu so odkrili nahajališče boksita. Obrat Telekomunikacije na Semiču se je povečal in dal kruha novim delavkam, v Metliki pa je zrasla lepa tovarna — bodoči dom »Belokranjske«, tovarne pletenice. Prej obrtna delavnica, danes sodobna tovarna. Vinska klet v Metliki bo temelj umnega kletarstva za belokranjske vinogradnike. V Bušinjih vasi, na Glavici, Hrastu in Brezovici so zgradili zbirališča za vodo, v okraju pa položili 8 kilometrov cevodov, zgradili črpalno postajo v Starem trgu in pred kratkim dobili vodo tudi v Dobljah za vodovod Crnomelj z okolice.

V občinah Semič, Vinica, Metlika in Gradac je elektrifikacija zaključena, drugod nimajo elektrike le še posamezna naselja. Prištetimo še železniško postajo v Crnomlju, lepa dijaška domova v Crnomlju in Metliki, šola na Vinici, nove stanovanjske hiše, športne objekte in drugo — pa dobimo precej točno sliko velikega gospodarskega napredka. Ustvarjeni so temelji za dvig Bele krajine. Medtem ko je znašal narodni dohodek na prebivalca leta 1953 komaj 29.483 din, se je dvignil lani na 37.556 din, letos pa naj bi znašal po okrajnem družbenem planu 44.653 din.

Pogled na novozgrajeno in doslej najlepšo industrijsko stavbo v Bell krajini — novi dom Belokranjske železovarne, ki ga bodo slovesno odprli v avgustu.

zrasla so prva obrtna podjetja, in v vseh pa so se pripravljali na obnovo požganih domačij in gospodarskih posojil. Prva poveljna leta so imeli odhori ljudske oblasti okraja in KLO polne roke dela z razdeljevanjem hrane, živinskih in drugih nakazil. Pesem dela je odmevala na pogorjih; zidarji, tesarji, krovljarske hiše, da zabraše sledove vojne in njene hude posledice. Veliko in naporno delo je bilo opravljeno, kakršnega zgodovina Bele krajine doslej še ni doživela.

Investicije v nove tovarne bodo pokazale ugodne posledice letos, zlasti pa prihodnja leta, ko bodo vsa začeta dela izvršena. Zanje bo zato še potrebna pomoč s strani republike. Pomoč, ki jo je skupnost že dala Beli krajini za njeno boljše življenje in bodočo gospodarsko osamosvojitve, pa je naložena preudarno in zares gospodarsko: iz malega raste veliko. Obrtne delavnice z delovno tradicijo in domačimi kadri prerastajo in manjša in večja industrijska podjetja. S sorazmerno majhnimi sredstvi se prej nerazvita industrijska in obrtniška dejavnost v Beli krajini krepi, razširja, daje ljudem delo in dviga blaginjo.

Uspehi niso izostali. Železovarna, nekoč majhen obrtniški obrat, se je preselila v moderno, svetlo tovarno, ponos Bele krajine. Njena proizvodnja kot že letos sedemkrat večja. Tovarna učil bo povečala proizvodnjo. V Gradacu so začeli ko-

Delovni ljudje Bele krajine bi zato radi pozdravili v svoji sredi delegacijo poslancev slovenske Ljudske skupščine, da bi jim pokazali sadove dosedanje pomoči, napredok partizanske deželice med Kolpo in Gorjanec in njene načrte za bodočnost.

VLADO LAMUT: Novo mesto s Ragovim logom, Krko in Gorjanec s Trdinovim vrhom

razmer skorajda na tleh; manjkalo je orodja, gnoj, opeke itd. Bili so odkupi, ki so bili za prehrano v državi takrat nujno potrebni, zavirali pa so normalen razvoj živinoreje. Proizvodnja v kmetijstvu je zaostajala za potrebami trga in naše skupnosti. Industrijska in obrtniška proizvodnja se je s težavo kopala iz prejšnje nerazvitosti. Imeli smo tekstilno tovarno, tovarno igrač, LIP, ki je izvozil ogromne količine lesa iz Dolenjske, kar so zahtevale koristi skup-

me. Ob strani pa so stale takrat glavne naloge, ki so osnova za dvig Dolenjske in njenega gospodarstva: skrb za razvoj lahke industrije in obrtnih podjetij, za katere imamo v okraju marsikje dobre pogoje. Za ustanovitve oz. razvoj teh obratov je poleg dobrih del voljnih ljudi seveda potrebnih tudi vsaj nekaj finančnih sredstev. Za lastnimi skromnimi sredstvi Dolenjska takrat ni mogla iz prejšnje nerazvitosti.

Ob strani pa so stale takrat glavne naloge, ki so osnova za dvig Dolenjske in njenega gospodarstva: skrb za razvoj lahke industrije in obrtnih podjetij, za katere imamo v okraju marsikje dobre pogoje. Za ustanovitve oz. razvoj teh obratov je poleg dobrih del voljnih ljudi seveda potrebnih tudi vsaj nekaj finančnih sredstev. Za lastnimi skromnimi sredstvi Dolenjska takrat ni mogla iz prejšnje nerazvitosti.

Ob strani pa so stale takrat glavne naloge, ki so osnova za dvig Dolenjske in njenega gospodarstva: skrb za razvoj lahke industrije in obrtnih podjetij, za katere imamo v okraju marsikje dobre pogoje. Za ustanovitve oz. razvoj teh obratov je poleg dobrih del voljnih ljudi seveda potrebnih tudi vsaj nekaj finančnih sredstev. Za lastnimi skromnimi sredstvi Dolenjska takrat ni mogla iz prejšnje nerazvitosti.

V petek na svidenje na zboru kurirjev v Stični na Dolenjskem!

nost industrijske proizvodnje je rasla takole: 100, 136 in 159.

V tem času je doseglo tudi kmetijstvo viden napredok. Zadrugništvo je z dobro organizacijo kmetijske pospeševalne službe pokazalo sadove večletnega dela, proizvodnja je začela naraščati, čeprav letine niso bile ravno ugodne za našega kmeta. Največji vzpon je zabeležila živinoreja: medtem ko smo n. pr. leta 1947 imeli v okraju 4780 konj, 26.770 glav goveje živine, 4378 ovc, 719 koz, 26.106 prašičev, 8743 zajcev, 87.613 perutnine in 5610 čebelnih panjev, smo ob popisu v začetku leta 1955 ugotovili razveseljivo napredok: 5259 konj, 30.572 glav goveje živine, 5118 ovc, 609 koz, 32.918 prašičev, 7845 zajcev, 103.409 perutnine in 5746 čebelnih panjev.

Uspehi v komunalnem gospodarstvu

Vsekakor je treba poudariti tudi velike uspehe komunalnega gospodarjenja v občinah. S pomočjo republike in okraja in ob dobrem razume-

VIDEN NAPREDEK INDUSTRIJE, OBRTI IN KMETIJSTVA

Leta 1950 in 1951 smo začeli delati po novem gospodarskem načrtu. Bolj uspešno smo premagovali stare težave. Sprejeto je kmalu pokazala ugodne posledice tudi v dviganju kmetijske proizvodnje. Delovna vnaema je začela naraščati, številna podjetja so razširila svojo proizvodnjo.

Borcem XII. SNOUB!

Obveščamo vse bivše borce XII. SNOUB, da bo do 4. septembra 1955 v Mokronogu — kraju, kjer je bila l. 1943 brigada ustanovljena — zbor te brigade. Da bi bila organizacija in izvedba zbora čim uspešnejša in udeležba polnoštevilna, pozivamo vse bivše borce XII. brigade, da čimprej, najkasneje pa do 31. julija t.l. sporoče sledenče podatke: Priimek in ime, od kdaj do kdaj je bil v brigadi in v kateri edini, sedanji nastov in

V kočevskem okraju: živinoreja na prvem mestu

Na prožno uredništva, kaj lahko štejemo med največje delovne zmage v kočevskem okraju v desetletju 1945—1955, je OLO Kočevje sporočilo, da so bili doseženi največji uspehi v kmetijstvu. Zlasti lepo napreduje živinoreja, ki ima na Kočevskem tradicije in odlične pogoje. Seveda pa so v kočevskem okraju dosegli lepe uspehe tudi v drugi obnovi in gospodarski dejavnosti, zlasti v lesni industriji, rudarstvu, gradbeništvu, ostali industriji, obrti, prometu in trgovini. Vidni so uspehi na področju prosvete, socialnega skrbstva in zdravstva, komunalnih gradenj in športa. Deset let svobode je globoko preobrazilo tudi ta del Dolenjske.

V kočevskem okraju smo od osvoboditve do danes dosegli v kmetijstvu prav lepe uspehe. Seveda, da te uspehe lahko pravilno ocenimo, ne smemo pozabiti, v kaženem stanju je bilo kmetijstvo našega okraja ob osvoboditvi. Vses okraj je bil med vojno izredno hudo prizadet. Skoraj povsem uničene ali zatete so bile vse gospodarske panoge. Na ozemlju bivših Kočevarjev (40% površine okraja) je bilo do tal porušeniha nad 80% vseh vasi; kmetijskih površin je bila zapuščenih, neposeljena. Uničena so bila gospodarska posojila, živine pa na tem področju leta 1945 skoraj ni bilo. Močno je vojna priz-

de pa je bilo zaradi izgube plemenskih živali, kajti pri nas je bila že pred vojno vpeljana selekcija in plemenska reja živine, zato je bila živinoreja še huje prizadeta. Prav zaradi prednosti, ki jo ima v našem okraju živinoreja pred drugimi panogami kmetijstva, smo tej po osvoboditvi posvetili največjo skrb. Rešiti je bilo treba tri pereče probleme: priskrbiti živino za izpraznjeno področje Kočevske, koder so nastajala državna posevstva, povečati število glav pri zasebnih gospodarstvih in znova uvesti selekcijo na vsem področju okraja, da se s tem dvigne reja plemenske živine, kar je bil glavni cilj vseh naših ukrepov. Prizadevanje za obnovo in dvig živinoreje je rodilo lepe uspehe, o čemer nam pričajo tudi številke. Tako je bilo v okraju leta 1946 le 1671 konj, 6385 krav, 9253 prašičev, 2166 ovc in 660 koz, leta 1954 pa 2113 konj, 7304 krave, 9107 prašičev, 3957 ovc in 465 koz.

Ker so pogoj ugodni predvsem za govedo, smo stremeli, da se število konj zmanjša, prašičereja naj bi ostala približno v istih mejah, za ovce nismo posebeno skrbeli, ker nimamo izrazito ovčarskih predelov, reja koz pa naj bi se čimbolj zmanjšala. Pri govedu se nismo doslegli predvojnega števila, kar je docela umljivo, saj je bilo za-

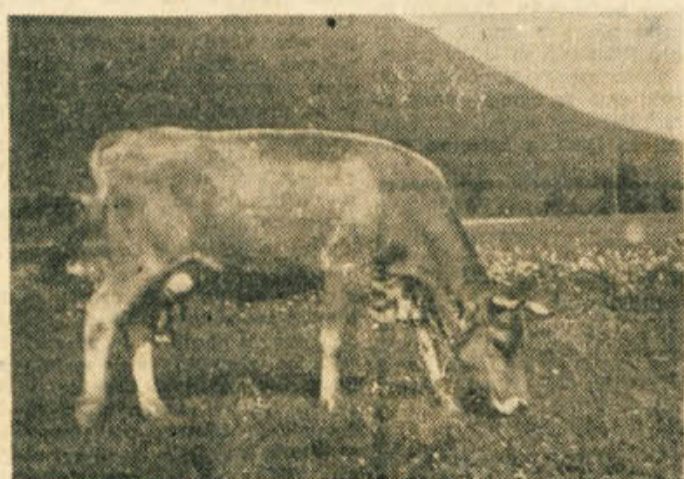
radi vojne domala izpraznjena pol okraja. Ker številčno ni mogoče tako hitro dvigniti živinoreje, smo skušali doseči čimveč uspehov v proizvodnosti živine, kar nam je uspelo s selekcijo. Ze prva leta po vojni smo evidencialno znatno število živine in uvedli rodovnik, leta 1952 pa smo dobili kontrolo proizvodnosti. Najlepše nam o tem povedo številke.

Leta 1940 je bilo 529 rodovnih krav, leta 1948 jih je bilo 986,

publike za izboljšanje njihove živinoreje. Tako smo lani prodali izven okraja 184 bikov, 276 krav in 172 telic, v skupni vrednosti 49.768.000 dinarjev.

Za pravilno ocenitev vloge, ki jo ima živinoreja v kmetijskem gospodarstvu okraja, moramo omeniti še klavno živino. Za meso so naši kmetijski proizvajalci prodali 3346 glav govedi in 2306 glav druge živine (prašiči, drobnica, konji), v skupni teži 1.068.070 kg in skupni vrednosti 127.997.000 dinarjev. Če prištetimo še plemensko živino, je dala živinoreja v našem okraju lani 177.765.000 bruto dohodkov. Selekcija krav je v našem okraju, čeprav je najmanjši, precej večja kot v drugih, glede mlečnosti smo pa na prvem mestu.

Uspehe smo dosegli tudi v rodovitnosti živine. Do leta 1952 je bilo na vsaki 100 krav le 69 telet, po prizadevanju veterinarske in živinorejske službe pa je bilo lani že 79 telet na 100 krav. Naj na kratko omenimo še razvoj govedoreje na državnih posevstvih. Leta 1945 so imela komaj 50 glav govedi, sedaj jih imajo nad 2500. Kmetijsko-gozdarsko posevstvo Kočevje ima danes več ko 100 krav, ki dajejo nad 4000 litrov mleka na leto, imajo pa tudi kravo, ki daje največ mleka v Sloveniji

Ena izmed kočevskih »rekorderk« — Bistra s posevstva v Livoldu, ki je dala predlanskim 6184 kg mleka.

Podjetje

„NOVOLES“

DOLENJSKA LESNA INDUSTRIJA

s svojimi obrati

ŽAGA STRAŽA, ŽAGA SOTESKA IN GALANTERIJSKI OBRAT NOVO MESTO

nuđi po najnižjih tržnih cenah vse vrste trdega in mehkega lesa ter bukov in hrastov parket.

Vsi dogovori za nabavo se sklepajo v komercialni podjetja v Novem mestu, telefon št. 109

★

CESTITAMO

K DESETI OBLETNICI OSVOBODITVE IN LETOŠNJEMU DNEVU VSTAJE!

